

Rekommendation gällande fordonsålder i upphandlingar

Bakgrund

De upphandlande Regionala Kollektivtrafikmyndigheterna (RKM) tillämpar idag en blandning av maxålders- och snittålderskrav för att säkerställa att de i trafikavtalen använda bussarna håller den kvalitet som kunder i kollektivtrafiken kan förvänta sig. Kraven på maxålder finns i stort sett i varje upphandling och varierar vanligtvis mellan 10 och 16 år. Snittålderskrav tillämpas i vissa upphandlingar. Historiskt har ålderskrav också använts för att reglera bussflottans miljöegenskaper, vilket numera hanteras separat i de branschgemensamma rekommendationerna.

Både upphandlande myndighet och trafikföretag är betjänta av att skapa avtalsförutsättningar som minskar risk och därmed kostnad för den upphandlade trafiken. Denna rekommendation ger exempel på hur kvaliteten kan bibehållas och kostnaden minskas genom anpassning av ålderskraven i kombination med transparent kvalitetskravställning. Med kravställning på upplevd kvalitet i kombination med den allt snabbare tekniska utvecklingen skulle i en framtida utvecklad samarbetsform också maxålderbegränsningens nytta kunna utvärderas och eventuellt avskaffas.

Krav på kvalitet

Ny bussflotta i ett avtal är inte alltid synonymt med att kunden upplever god kvalitet. Detta gör att kravet på snittålder inte nödvändigtvis ger kunden en hel, ren och trevlig buss. Om bilagda rekommendation om löpande kvalitetsuppföljning och rekonditionering följs så bör snittålderskraven kunna elimineras till förmån för billigare och bättre trafik.

Genom att i upphandling ersätta snittålderskrav med tydlig och transparent kvalitetskravställning kan upphandlande myndighet säkerställa kundens upplevda kvalitet samtidigt som kostnad för trafiken kan minimeras.

I bilagd handledning för bedömningsgrunder avseende "Kundupplevd kvalitet i buss" redogörs för en möjlighet till sådan kravställning på ett enkel och tydligt tillvägagångssätt.

Partnersamverkan
för en förbättrad
kollektivtrafik

Snittålderskrav skapar ökad restvärdesrisk och därmed kostnad

Kravet på snittålder på fordonsflottan skapar en ökad restvärdesrisk för trafikföretaget. Risken ligger främst i att vid ett eventuellt förlorat avtal tvingas flytta eller sälja fordon med tillkommande kostnader eller förluster som följd.

Det är rimligt att anta att trafikföretagen vill kompensera sig för risken att bli stående med bussar. Därtill läggs även en omställningskostnad för bussar som måste bytas ut under avtalsperioden.

Rekommendation vid upphandling

Vid användande av det branschgemensamma dokumentet *Bedömningsgrunder kundupplevd kvalitet i buss* ersätter det kravet på snittålder i modellavtalet. För att undvika omfattande byråkrati bör trafikföretaget ansvara för egenkontroll och upphandlande myndighet för stickprovskontroller.